

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

Kandidatuppsats

**Den oskrivna regelboken - En analys av sociala normer och
grupptillhörighet bland Lunds studenter**

**The unwritten rule book - An analysis of social norms and group
affiliation among Lund's students**

Cecilia Dahlberg, My Lundqvist & Sofia Sjögren

Kandidatuppsats VT23

Handledare: Mats Dahl

Examinator: Sverker Sikström

Abstract

This study aimed to investigate students' attitudes towards group affiliation and social norms within study-social contexts in Lund. Three main areas were identified for closer examination: the significance of alcohol, the social context, and sexual assault. A survey was conducted with participants from Lund University (N = 133). ANOVA analyses and χ^2 Goodness of Fit tests were employed to explore potential differences in attitudes among gender identities (men and women) and various positions within study-social contexts. Demographic variables such as gender identity, year of study, and level of involvement in study-social activities were included to analyze associations and differences in participants' responses. The results revealed that alcohol is a significant and widely accepted aspect of the study-social environment in Lund. Expectations regarding alcohol consumption also varied between men and women. It was found that there is a tendency for barriers, abuse of power, and unwritten social hierarchies within the study-social context in Lund, with experiences differing among different gender identities and positions. Participants were also asked to provide their input on a scenario involving a sexual assault in a study-social setting. Furthermore, participants were asked to share their own experiences regarding sexual assault, and how the situations were handled. This study contributes to an increased understanding of students' attitudes toward social norms and group affiliation within study-social contexts in Lund. The report can further serve as a foundation for informing and developing the study environment in the future.

Keywords: group affiliation, social norms, alcohol consumption, sexual assault

Sammanfattning

Denna studie syftade till att undersöka studenters attityder kring grupptillhörighet och sociala normer inom studiesociala sammanhang i Lund. Tre huvudområden identifierades för att studera fenomenet närmare: alkoholens betydelse, det sociala sammanhanget och sexuella övergrepp. En enkätundersökning genomfördes med deltagare från Lunds universitet (N = 133). ANOVA-analyser och χ^2 Goodness of Fit-test användes för att undersöka eventuella skillnader i attityder mellan könsidentiteter (män och kvinnor) samt mellan olika positioner inom studiesociala sammanhang. Demografiska variabler som könstillhörighet, årskurs och typ av engagemang inom studiesociala aktiviteter inkluderades för att analysera samband och skillnader i deltagarnas svar. Resultaten visade att alkohol är en väsentlig och vedertagen del av det studiesociala sammanhanget i Lund. Förväntningarna kring alkoholdrickande skiljer sig också åt mellan män och kvinnor. Det framkom att det finns en tendens till hinder, maktmissbruk och sociala oskrivna hierarkier i det studiesociala sammanhanget i Lund, där upplevelserna skiljer sig mellan olika könsidentiteter och positioner. Deltagarna tillfrågades även att reflektera över ett scenario som involverade ett sexuellt övergrepp under ett studiesocialt sammanhang. Dessutom tillfrågades respondenterna att dela med sig av sina personliga erfarenheter av sexuella övergrepp, varvid hanteringen av sådana erfarenheter diskuterades. Denna studie bidrar till en ökad förståelse för studenters attityder gentemot sociala normer och grupptillhörighet i studiesociala sammanhang i Lund. Rapporten kan vidare användas som grund för att informera och utveckla studiemiljön i framtiden.

Nyckelord: grupptillhörighet, sociala normer, alkoholkultur, sexuella övergrepp

Tack!

Vi vill uttrycka stor tacksamhet till alla deltagare. Tack för er tid och för att ni delade med er av era erfarenheter och reflektioner kring området. Ett särskilt tack riktas även till handledaren, Mats Dahl, för hans engagemang och vägledning. Slutligen vill vi tacka anhöriga och vänner för deras bidrag och stöd.

Den oskrivna regelboken - En analys av sociala normer och grupptillhörighet bland Lunds studenter

Lunds universitet är ett av de äldsta lärosätena i Sverige, grundat redan på 1600-talet. Med en studentpopulation på 45 000 personer är staden känd som en av landets mest populära studentstäder (Lunds universitet, 2023). I en undersökning utförd av Studentum (2023) rankades Lunds universitet som det främsta lärosätet för studentliv i Sverige, vilket har sin grund i det stora utbudet av engagemang och aktiviteter som erbjuds för att berika studenternas liv utanför klassrummen. Lund är högt rankad inom många olika områden, men det är framförallt dess livliga studentliv som utmärker sig (Studentum, 2023).

Den innevarande studien undersöker studenters attityder gentemot sociala normer och grupptillhörighet i studiesociala sammanhang i Lund. Detta inkluderar gruppsytryck, sociala hierarkier, alkoholens betydelse samt erfarenhet av sexuella övergrepp. Trots att fenomenet uppdagades i samband med Me Too-upproret 2017, har tidigare forskning inte undersökt sociala normer och grupptillhörighet inom studiesociala sammanhang vid Lunds universitet. Således kan den aktuella studien bidra till att fylla ett kunskapsglapp och öka förståelsen för hur studenter vid Lunds universitet ser på studiesociala sammanhang och dess innebörd. Studien möjliggör en mer nyanserad förståelse av studentlivet i Lund, samt hur sociala normer och grupptillhörighet kan påverka förekomsten av en problematisk jargong i dessa sammanhang. Informationen kan sedan användas för att vidta eventuella åtgärder på längre sikt.

I Lund finns ett brett utbud av studentorganisationer, klubbar och föreningar som erbjuder allt från idrott, kultur och spex till politiska föreningar och samhällsengagerade grupper. En av de mest välkända institutionerna inom Lunds studentliv är nationerna. Nationer är självstyrande organisationer som är unika för Lunds universitet och har funnits sedan universitetet grundades på 1600-talet. Varje nation har sina egna lokaler och ansvarar för innehållet. Utvalda studenter driver verksamheten och ansvarar för att organisera och planera aktiviteter för medlemmarna. Att vara medlem i en nation är inte obligatoriskt, men utan ett medlemskap blir utbudet av studiesociala aktiviteter begränsade (Studentlund, 2023).

Tidigare forskning om alkoholvanor och sexuella trakasserier inom universitetsmiljöer

Den aktuella rapporten har sin grund i Tellus-projektet (Agardh et al., 2020). Som svar på en samhällsdebatt syftade Tellus-projektet till att ta fram kunskap om förekomsten och erfarenheterna av sexuella trakasserier vid Lunds universitet. Studien hade även som mål att

skapa en fördjupad förståelse för sexuella trakasserier i förhållande till arbets- och studierelaterade normer och attityder. Resultatet av studien klargjorde att en betydande andel av de studenter som utsatts, närmare bestämt 73%, blivit sexuellt trakasserade i ett studiesocialt sammanhang (Agardh et al., 2020). De rapporterade övergreppen inkluderar allt från sexuellt ofredande i form av sexualiserande kommentarer till regelrätta våldtäkter.

Enligt resultaten från Tellus-rapporten var förekomsten av alkohol ofta närvarande och en bidragande faktor till sexuella trakasserier i sociala sammanhang (Agardh et al., 2020). Bland enkätens deltagare som rapporterade att de hade utsatts för sexuella trakasserier uppgav 65% att förövaren var alkoholpåverkad vid övergreppet. Resultatet betonade vidare att alkohol spelar en stor roll i studenternas liv och att berusning ofta används som en ursäkt för problematiska beteenden. Berusning betraktades som en förmildrande omständighet eftersom förövaren kan hänvisa till alkoholpåverkan för att försvara sitt beteende, samtidigt som andra kan förlåta och förstå förövarens handlingar (Agardh et al., 2020).

Andersson et al. (2009) påvisade att alkohol spelar en betydande roll i många människors liv, inte minst inom studiesociala sammanhang. Alkoholkonsumtion är en naturlig del av studentlivet och det råder en alkoholkultur som ofta tas för given (Meander & Mannelqvist, 2021). Andersson et al. (2009) fann att studenter betraktar alkohol som en belöning och ett verktyg som kan bidra till bättre självförtroende och göra firanden roligare.

Likväl har berusning av alkohol pekats ut som en katalysator för sexuella trakasserier och våldtäkt i samband med studiesociala aktiviteter. Det finns en implicit förväntan att universitetstiden ska vara en tid för sexuell utforskning där en alkoholkultur kan leda till bristande omdöme. Det bristande omdömet kan resultera i att individen utför handlingar som de normalt inte skulle ha genomfört i nyktert tillstånd. Vidare finns en viss okunskap om vad sexuella trakasserier innebär (O'Connor et al., 2018). I relation till denna okunskap finns det dessutom en bristande anmälningsbenägenhet av dessa handlingar (Pinchevsky et al., 2020). Anmälningsbenägenheten kan delvis härledas till bristande kunskap, men också en känsla av hjälplöshet hos offren, där de tror att deras anmälan antingen inte kommer tas på allvar eller att brottet inte kommer att utredas (Pinchevsky, et al., 2020; O'Connor et al., 2018).

Definition av studiesociala aktiviteter/sammanhang, sociala normer och grupptillhörighet

Tre genomgående begrepp i studien är studiesociala aktiviteter/sammanhang, sociala normer och grupptillhörighet. Nedan kommer dessa begrepp att definieras och diskuteras enligt den innevarande studien.

Studiesociala aktiviteter/sammanhang

Studiesociala aktiviteter/sammanhang är en viktig del av studentlivet på många högskolor och universitet. Dessa aktiviteter kan ta olika former och omfatta allt från fester och nöjen till studiegrupper och lärande. Ofta organiseras studiesociala aktiviteter av studentföreningar, studentkårer eller andra studentorganisationer. Det kan också vara studenter som själva tar initiativ till att träffas och umgås utanför klassrummet (Studentlund, 2023). Sammankomsterna kan således både vara formella och informella och är inte alltid kopplade till universitetet.

Sociala normer

Sociala normer kan beskrivas som samhälleliga förväntningar för hur personer ska bete sig, tänka och känna. Dessa förväntningar inkluderar både implicita och explicita regler som styr människors beteenden i vardagen. För att bli framgångsrikt integrerad i gemenskapen måste medlemmarna internalisera och anamma de normer och värderingar som råder inom gruppen (Holt et al., 2015).

Grupptillhörighet

Enligt Myers et al. (2020) definieras grupptillhörighet som en individuell identitet som är baserad på en persons medlemskap i en social grupp. Grupperna är baserade på gemensamma egenskaper som exempelvis kön, ålder och intressen. Grupptillhörighet är en viktig del av en individs självbild och kan påverka hur personen uppfattar sig själv och andra i gruppen (Myers et al., 2020).

Maslow's behovshierarki

Enligt Abraham Maslows behovshierarki är människans behov hierarkiskt ordnade (Maslow, 1943). Behovshierarkin är strukturerad på så sätt att när en individ har tillfredsställt ett behov, tar ett nytt behov över och intar en dominerande roll. Det sociala behovet är placerat i mitten av behovstrappan, mellan de grundläggande behoven och de mer avancerade behoven. De sociala behoven tillfredsställs genom interaktion med andra människor och när behovet är tillfredsställt kan individen uppleva känslor av lycka, tillfredsställelse och trygghet. En brist på tillfredsställelse kan istället leda till olycka, frustration och psykisk ohälsa (Maslow, 1943).

Tidigare forskning har visat ett samband mellan Maslows konstruktioner och psykiskt välbefinnande. Enligt Crandall et al. (2020) kan Maslows behovshierarki användas som ett ramverk för att förstå depressiva symtom hos ungdomar över tid. Rapporten undersökte sambandet mellan depressiva symtom hos ungdomar och deras uppfyllande av Maslows behovshierarki, speciellt när det gäller sociala behov. Resultaten från studien visade att uppfyllandet av de grundläggande behoven var förknippade med minskade depressiva symtom över tid. Resultaten indikerade att det sociala behovet har en särskilt stor betydelse för ungdomarna, där socialt stöd och positiva relationer fungerade som skyddsfaktorer. Bristande socialt stöd och social isolering kan istället öka risken för depressiva symptom. Ytterligare observationer i studien indikerade också att när de grundläggande behoven var tillfredsställda, blev de högre behoven allt viktigare för att upprätthålla psykiskt välbefinnande (Crandall et al., 2020).

Social Identity Theory

Social Identity Theory är en teoretisk ram som förklarar hur individer utvecklar en känsla av identitet genom att delta i sociala grupper (Tajfel & Turner, 1979, refererad i Myers et al., 2020). Enligt teorin definierar människor sig själva genom både individuella egenskaper och medlemskap i sociala grupper. Genom att identifiera sig med en specifik social grupp tenderar individer att anamma attityder, värderingar och beteenden som associeras med gruppen. En central aspekt inom Social Identity Theory är att människor har en tendens att kategorisera sig själva i två grupper: en *ingrupp*, där de själva tillhör, och en *utgrupp* som avser andra grupper (Tajfel & Turner, 1979, refererad i Myers et al., 2020).

I en rapport författad av Bornewasser och Bober (1987) ges en teoretisk och konceptuell diskussion om Social Identity Theory. Rapporten underströk att teorin erbjuder en teoretisk grund för att förstå hur individer uppfattar sin egen identitet i förhållande till den sociala gruppen (Bornewasser & Bober, 1987). Vidare betonade rapporten vikten av att skilja mellan individuell och social identitet samt att förstå hur dessa aspekter samverkar (Bornewasser & Bober, 1987). Individuell identitet hänvisar till de unika egenskaperna hos en individ, medan social identitet hänvisar till identiteten som formas i en gruppkontext. Dessutom kan teorin vara relevant för att förstå en rad sociala fenomen och utmaningar, inklusive gruppkonflikter, diskriminering och social integration. Vidare kan förståelse skapas för hur individer uppfattar sig själva i relation till

sina sociala grupper samt hur detta påverkar deras attityder och beteenden gentemot medlemmar i andra grupper (Bornewasser & Bober, 1987).

I en rapport författad av Azmitia och Thomas (2014) utforskades den praktiska tillämpningen av social identitet och kategorisering. Studien fokuserade inte explicit på Social Identity Theory, men framhävde vikten av att kategorisera sig själv och därigenom andra i olika grupper. Studien undersökte betydelsen av social klass, vilka faktorer som påverkar den sociala klassidentiteten, och hur denna identitet formar individens självbild. Resultaten visade att en majoritet av respondenterna ansåg att deras sociala klass var en viktig del av deras identitet och självbild (Azmitia & Thomas, 2014). En stark identifikation med den sociala klassen påverkade självförtroendet och känslan av tillhörighet. De som inte identifierade sig med en specifik social klass upplevde istället osäkerhet på sin position i samhället (Azmitia & Thomas, 2014).

Definition av posterna student, verkare, förman och ordförande

I den aktuella studien avser samtliga poster en student som studerar på Lunds universitet och tar del av studiesociala sammanhang. De fyra olika posterna är klassificerade baserat på nivån av engagemang och ansvarstagande. För att tydligt åtskilja posten *student* från populationen studenter, kommer de angivna posterna att framhävas genom att de skrivs i kursiv stil i rapporten.

Student är en individ som enbart tar del av studiesociala sammanhang utan att engagera sig inom en organisation.

Verkare syftar till en individ som aktivt arbetar eller har arbetat inom olika studiesociala sammanhang, såsom nationer, spex eller föreningar. Gemensamt för dessa individer är att de inte har tilldelats en befattning eller position inom organisationen.

Förman avser en individ som har tilldelats en position inom ett studiesocialt sammanhang. Deras primära ansvar är att organisera och planera olika aktiviteter inom verksamheten.

Ordförande har tilldelats en ledande roll i ett studiesocialt sammanhang.. Inom nationsverksamheten benämns det ledande utskottet för *Quratel* och dess ordförande som *Qurator*. Quratorn har en roll och funktion som liknar en traditionell ordförande, där denne har ansvar för att leda och styra utskottets arbete samt representera nationsverksamheten.

Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis visar tidigare forskning att det sociala samspelet spelar en central roll för individens välbefinnande (Tajfel & Turner, 1979, refererad i Myers et al., 2020; Bornewasser & Bober, 1987; Maslow, 1943). Studiesociala aktiviteter utgör en betydande del av studenternas sociala sammanhang och kan därför påverka deras uppfattningar och attityder. För att förstå dessa sociala faktorer och deras betydelse i människors liv har Maslows behovshierarki och Social Identity Theory presenterats. Dessa teorier erbjuder insikt i studenters behov av social interaktion och hur tillhörighet kan påverka deras välmående och identitet (Azmitia & Thomas, 2014).

Tidigare forskning har visat att alkoholkonsumtion utgör en väsentlig del av studentlivet, samt att det föreligger en etablerad alkoholkultur inom studiesociala sammanhang (Andersson et al., 2009; Meander & Mannelqvist, 2021). Studenter konsumerar alkohol för att förbättra självförtroendet och göra sociala tillställningar roligare. Samtidigt har alkohol också identifierats som en potentiell utlösare för sexuella övergrepp (O'Connor et al., 2018). Det råder en implicit förväntan om att universitetstiden ska vara en period av sexuell utforskning, där alkoholkulturen kan medföra nedsatt omdöme (O'Connor et al., 2018; Agardh et al., 2020).

Den aktuella rapporten syftar till att undersöka Lunds studenters attityder gentemot sociala normer, alkohol och sexuella övergrepp inom studiesociala sammanhang. Centrala begrepp som kommer behandlas i rapporten inkluderar studiesociala aktiviteter, sociala normer och grupptillhörighet. Dessutom kommer studien att utforska hur kön och engagemangsnivå kan påverka dessa attityder.

Syfte, frågeställning och betydelse

Syftet med denna studie är att undersöka studenters attityder och uppfattningar kring grupptillhörighet och sociala normer inom studiesociala sammanhang i Lund. Genom att studera detta fenomen närmare är målet att skapa en djupare förståelse för hur sociala normer och förväntningar påverkar beteendet och relationerna mellan studenter i dessa sammanhang.

Syftet besvarades med hjälp av frågeställningen:

- **Hur ser studenters attityder ut kring grupptillhörighet och sociala normer inom studiesociala sammanhang i Lund?**

Den övergripande frågeställningen är formulerad på ett öppet sätt för att möjliggöra en nyanserad och utforskande inställning till studenters attityder gentemot det studiesociala

sammanhanget. Forskningsfrågan kommer att specificeras genom att fokusera på tre huvudområden. Dessa områden innefattar alkoholens betydelse, det sociala sammanhanget och sexuella övergrepp. Dessutom undersöks eventuella skillnader i attityder inom dessa huvudområden beroende på de demografiska faktorerna post och könsidentitet.

Metod

Deltagare

Enkäten påbörjades av N = 168 deltagare. Det var endast N = 133 respondenter som fullföljde hela enkäten, vilket innebär en bortfallsfrekvens på cirka 20% av den totala gruppen. Bland dessa deltagare identifierade sig 80 respondenter som kvinnor, 38 respondenter som män, 1 respondent som icke-binär och 14 respondenter valde att inte ange sitt kön.

Deltagarna fick själva ange om de har eller har haft en post i studiesociala sammanhang. Det slutliga urvalet bestod av 67 *studenter*, 17 *verkare*, 37 *förmän* och 12 *ordförande*.

För att rekrytera deltagare till studien användes ett bekvämlighetsurval, vilket innebär att deltagarna valdes utifrån tillgänglighet och bekvämlighet. Därtill tillämpades ett snöbollsurval där deltagare rekommenderade andra relevanta individer att delta i studien.

Studiens design

Studiens design omfattade en enkätundersökning med tvärsnittsdesign. Enkäten var utformad med huvudsakligen kvantitativa frågor, vilket möjliggjorde en kvantifierbar och analytisk ansats för att besvara forskningsfrågan. Utöver de kvantitativa frågorna gavs deltagarna också möjlighet att ge kvalitativa svar och utveckla sina åsikter under fyra specifika frågor. Dessa frågor utformades för att ge deltagarna en chans att ge djupare och mer nyanserade svar, där de kunde uttrycka sina egna tankar, erfarenheter och perspektiv.

Enkäten omfattade sammanlagt 24 frågor, vilka täckte olika aspekter relaterade till studiens ämne. Demografiska frågor inkluderades för att få information om deltagarnas könstillhörighet, årskurs och typ av engagemang inom studiesociala aktiviteter. De demografiska variablerna ansågs vara relevanta för att analysera och förstå eventuella samband och skillnader i deltagarnas svar. Utöver detta inkluderade enkäten frågor om frekvens, tillgång till och upplevelse av studiesociala sammanhang.

För att få en inblick i deltagarnas attityder och uppfattningar utformades flervalsfrågor som berörde tre olika områden: alkoholkonsumtion, det sociala sammanhanget och sexuella övergrepp. Enkäten avslutades med ett scenario som deltagarna fick ta ställning till. Medvetet

tilldelades individerna i scenariot ingen könsidentitet i syfte att undersöka eventuella könsstereotypa fördomar. Samtliga frågor inkluderas som bilaga i slutet av rapporten.

Procedur

Rekryteringen av deltagare genomfördes genom en multimodal strategi där flera kommunikationskanaler användes för att maximera deltagande och få en representativ bild av populationen. Dessa inkluderade sociala medier som Facebook, LinkedIn, studentportalen Canvas, samt grupper som specifikt skapats för studiesociala aktiviteter i Lund. Plattformen Qualtrics användes för att designa enkätundersökningen och respondenterna fick tillgång till enkäten via en digital länk.

Enkäten inleddes med en beskrivning av studiens syfte, etiska aspekter och definitioner av relevanta begrepp. Frågorna var uppdelade baserat på de tre huvudområdena alkohol, det sociala sammanhanget och sexuella övergrepp. Den första sidan inkluderade frågor om respondenternas frekvens av och tillgång till studiesociala sammanhang. Därefter följde frågor om alkoholkultur och alkoholkonsumtion. Vidare besvarades frågor om social jargong, gruppsyck, hierarkier, maktmissbruk och sexuella trakasserier.

I slutet av enkäten presenterades ett scenario om sexuella övergrepp och makt, inspirerat av en artikel i tidningen Lundagård (Roslund et al., 2022). Respondenterna fick ta ställning till hur de hade hanterat scenariot och vilka rimliga konsekvenser som skulle följa för personen som utfört handlingen. Scenariot delades upp i två delar, där den andra delen utvecklades i en riktning som gjorde att respondenterna behövde ta ställning till situationen. Syftet var att undersöka respondenternas attityder kring hantering av övergrepp i ett studiesocialt sammanhang. Deltagarna efterfrågades också om de hade hört talas om liknande fall.

Tillvägagångssätt i analys

Enkätundersökningen, se bilaga, skapades och utfördes i det webbaserade programmet Qualtrics. Därefter exporterades datan till kalkylprogrammet Microsoft Excel där kodning av datan genomfördes för att underlätta analysprocessen. För att analysera enkätundersökningens resultat användes statistikprogrammet Jamovi. Deskriptiva tabeller togs fram för att erhålla information om saknade värden, medelvärden och standardavvikelse för samtliga frågor i enkäten.

För att utvärdera om det fanns signifikanta skillnader mellan variabeln könsidentitet och variabeln post för de olika frågorna, genomfördes ANOVA-analyser (Analysis of Variance) på de

frågorna som hade ordinalskala. Vidare användes η^2 som mått för att få fram effektstorleken. Även χ^2 Goodness of Fit-analyser genomfördes på de frågorna där svaren var utformade som nominalskalor. Analyserna utgick från en signifikansnivå på $p < .05$, som innebar att eventuella skillnader ansågs vara statistiskt signifikanta om p-värdet var mindre än 0.05.

Etiska aspekter

Den etiska aspekten för undersökningen uppfylldes genom Vetenskapsrådets fyra huvudkrav som inkluderar informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet togs i beaktning genom att informera respondenterna om att de har möjlighet att avsluta sitt deltagande när som helst. Samtyckeskravet innebär att de berörda personerna har makten över sitt deltagande, vilket uppfylldes genom att deltagarna informerades om att deras uppgifter bearbetades i enlighet med GDPR. Konfidentialitetskravet tillgodosågs genom att informera om att deltagandet var anonymt. Innan studien publicerades har även en etikdeklaration signerats av samtliga författare. Uppgifterna som samlades in sparades endast under perioden då resultatet skulle analyseras. Slutligen kommer den insamlade datan inte användas för icke-vetenskapliga syften och därför uppfylls även nyttjandekravet (Bryman, 2018).

Resultat

Nedan presenteras resultaten av de genomförda analyserna. Den kvantitativa delen av undersökningen är baserad på numeriska data som har samlats in genom en enkätundersökning. Även den kvalitativa datan samlades in, där respondenterna i enkätundersökningen fått möjlighet att utveckla sina svar gällande olika fenomen. Resultatet delades in i kategorierna alkoholens betydelse, det sociala sammanhanget och sexuella övergrepp.

Alkoholens betydelse i studiesociala sammanhang

Tabell 1

Deskriptiv statistik av förväntan på alkoholdrickande i studiesociala sammanhang (fråga 6) samt p-värde och effektstorlek (η^2) för ANOVA-analys. Jämförelse av kön.

ANOVA	N	Medel	SD	Medel: Män	Medel: Kvinnor	P-värde	η^2
Fråga 6: Förväntan	133	2.68	0.858	2.37	2.83	0.005	0,066

Not. N = antal deltagare, Medel= Medelvärde, SD = Standardavvikelse, P-värde = Signifikans, η^2 = Effektstorlek

Tabell 2

Deskriptiv statistik och χ^2 Goodness of Fit-analys (p-värde) för om deltagarna avstått från att delta i studiesociala sammanhang på grund av att de inte vill dricka alkohol (fråga 7) samt om de ursäktat sitt eller någon annans omdöme på grund av alkoholpåverkan (fråga 8). Jämförelse av kön.

X ² Goodness of Fit	N	Medel	SD	Medel: Män	Medel: Kvinnor	P-värde
Fråga 7: Deltagande	133	1.62	0.487	1.79	1.56	0.004
Fråga 8: Ursäktat	133	1.35	0.605	1.32	1.36	<.001

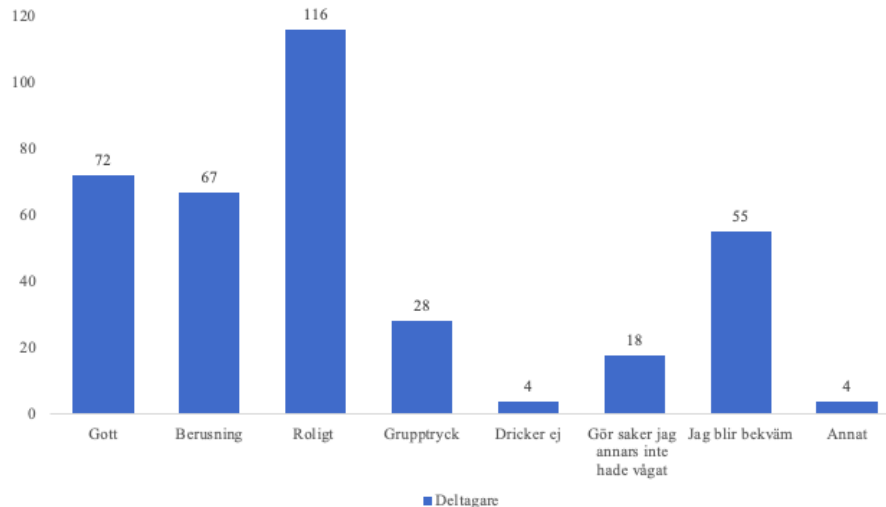
Resultaten på fråga 6 (tabell 1), hade ett medelvärde (M) på 2.68 och en standardavvikelse på 0.858. En ANOVA-analys fann en signifikant skillnad mellan män och kvinnor när det gäller deras upplevelse av förväntningar om alkoholdrickande i studiesociala sammanhang $F(1, 116) = 8,16, p = 0.005, \eta^2 = 0,066$. Kvinnor (M = 2.83) upplevde att det finns en högre förväntan på alkoholdrickande än män (M = 2.37) och könsidentitet förklarade 6,6% av variationen i den beroende variabeln. Det kvalitativa resultatet markerade att flertalet respondenter ser alkohol som en stor del av de studiesociala sammanhangen, där valet att avstå från alkohol bidrar till begränsade möjligheten att engagera sig. "Om man inte dricker alkohol gäller det att kunna vara extrovert som nykter", var ett exempel på hur en respondent beskrivit situationen.

Deskriptiv statistik av fråga 7 (tabell 2) visade ett medelvärde på 1.62 och en standardavvikelse på 0.487. Ett χ^2 Goodness of Fit-test demonstrerade att det fanns en signifikant effekt av könsidentitet och valet att inte delta på grund av att man inte ville dricka alkohol ($p = 0.004$), där kvinnor (M = 1.56) tenderade att avstå från att delta i större utsträckning än män (M = 1.79).

Fråga 8 (tabell 2) resulterade i ett medelvärde på 1.35, med en viss spridning (SD = 0.605) kring medelvärdet. Ett χ^2 Goodness of fit-test visade att analysen var statistiskt signifikant för könsidentitet ($p <.001$). En frekvenstabell betonade även att en betydande majoritet (71,43%) har ursäktat sitt eller någon annans omdöme på grund av alkohol. 21,8% av deltagarna har svarat "Nej" på den vederbörande frågan och resterande 6,77% har svarat "Vet inte".

Figur 1

Stapeldiagram av intentioner till att dricka alkohol i studiesociala sammanhang (fråga 5).

Frågan om respondenternas intentioner till att dricka alkohol i studiesociala sammanhang var en fleralternativsfråga, där deltagarna kunde välja fler än ett alternativ. I figur 1 kan det utläsas att majoriteten av studenterna (116 personer) dricker alkohol i studiesociala sammanhang för att det är roligt. En betydande andel menade också att de dricker för att det är gott (72 personer), eller för att de vill bli fulla (67 personer). 55 personer svarade att de blir mer bekväma och 18 respondenter uttryckte att de gör saker de annars inte skulle våga göra. Vidare illustrerade resultatet att 28 personer dricker på grund av gruppträck, 4 personer svarade att de inte dricker alkohol överhuvudtaget och 4 deltagare svarade “Annat”.

Det sociala sammanhanget

Tabell 3

Deskriptiv statistik av upplevelse av gruppträck inom studiesociala sammanhang (fråga 10) samt upplevelsen av maktmissbruk i studiesociala sammanhang (fråga 13). Jämförelse av poster.

Tabellerna visar p-värde och effektstorlek (η^2) för ANOVA-analys.

ANOVA	N	Medel	SD	Medel: Student	Medel: Werkare	Medel: Förman	Medel: Ordförande	P-värde	η^2
Fråga 10: Gruppträck	130	1.94	0.582	1.78	2.08	2.11	2.11	0.025	0,080
Fråga 13: Maktmissbruk	133	1.87	1.05	1.61	2.18	2.24	1.75	0.014	0,079

Not. N = antal deltagare, Medel= Medelvärde, SD = Standardavvikelse, P-värde = Signifikans, η^2 = Effektstorlek

Tabell 4

Deskriptiv statistik och χ^2 Goodness of Fit-analys (p-värde) för upplevelse av "oskrivna" hierarkier inom studiesociala sammanhang som inte är bundet till poster (fråga 12) och upplevelse av en problematisk social jargong i studiesociala sammanhang (fråga 14). Jämförelse av kön.

X ² Goodness of Fit	N	Medel	SD	Medel: Män	Medel: Kvinnor	P-värde
Fråga 12: Oskrivna hierarkier	133	1.40	0.728	1.63	1.24	<.001
Fråga 14: Problematisk social jargong	133	2.14	0.860	2.16	2.04	<.001

Not. N = antal deltagare, Medel= Medelvärde, SD = Standardavvikelse, P-värde = Signifikans

Fråga 10 (tabell 3) som refererade till huruvida deltagarna upplevt gruppsytryck inom studiesociala sammanhang, resulterade i ett medelvärde på 1.94 och en standardavvikelse på 0.582. ANOVA-tabellen fann en signifikant skillnad mellan medelvärdena för de olika posterna $F(3, 111) = 3,22, p = 0,025, \eta^2 = 0,080$, där post förklarade 8.0% av variationen i den beroende variabeln. Genom att utföra ett Post Hoc-test observerades en signifikant skillnad mellan *studenterna* och *förmännen* gällande gruppsytryck ($p = 0.032$), men inte mellan de andra grupperna (se markerade värden i fetstil i tabell 3).

Utifrån det kvalitativa resultatet på fråga 11, "Upplever du att det finns några hinder för personer att engagera sig i studiesociala sammanhang?", upplevde en del av studenterna att alkoholkulturen kan vara ett hinder för att engagera sig. "*Ja, nästan allt är centrerat kring alkohol, brist på utskott som marknadsförs som "attraktiva" annars*", beskrev en deltagare fenomenet. Flertalet respondenter formulerade ytterligare hinder som social status, sociala hierarkier och behovet att känna rätt kontakter. "*Vissa grupper och sammanhang är exkluderande, man måste känna folk/ha social status på något sätt för att komma med*", var ett exempel på hur en respondent valt att besvara frågan. Flertalet personer beskrev hinder i att engagera sig med ord som "*social ångest*" och "*sociala svårigheter*". "*På vissa nationer framgår det väldigt tydligt vilken typ av människor som är välkomna och det kan kännas exkluderande*", var ett annat exempel på hur en respondent svarat. I kontrast menade andra respondenter att det inte finns några hinder för att kunna engagera sig.

Enligt fynden i frekvenstabellen på fråga 12 (tabell 4) upplevde 74,4% av deltagarna att det finns oskrivna hierarkier inom studiesociala sammanhang som inte är bundet till poster. 11,3%, svarade nej på frågan och 14,3% hade ingen åsikt om fenomenet. Resultatet från χ^2 Goodness of Fit-analysen markerade att det fanns en signifikant skillnad mellan medelvärdena för män och kvinnor ($p < .001$). Kvinnor ($M = 1.24$) upplevde oskrivna hierarkier i större utsträckning än män ($M = 1.63$).

Fråga 13 (tabell 3) resulterade i ett medelvärde på 1.87 och en standardavvikelse på 1.05. ANOVA-analysen betonade en signifikant effekt av post $F(3, 129) = 3,67, p = 0,014, \eta^2 = 0,079$. Vidare visade post-hoc jämförelser att det fanns en signifikant skillnad mellan gruppen *studenter* och gruppen *förmän* i denna aspekt ($p = 0.015$) (värdena är markerade i fetstil i tabellen ovan). Analysen fann inte någon signifikant skillnad mellan de andra grupperna.

Resultaten från fråga 14 (tabell 4) resulterade i ett medelvärde på 2.14 och en standardavvikelse på 0.860. Ett χ^2 Goodness of Fit-test påvisade att det finns en signifikant skillnad mellan män ($M = 2.16$) och kvinnor ($M = 2.04$) i detta avseende ($p < .001$). Vidare visade en frekvenstabell att 30,8% av respondenterna svarade "Ja", 24,8% svarade "Nej" och 44,4% svarade "Vet inte" på frågan om de upplevt en problematisk social jargong.

Sexuella Övergrepp

Resultatet från scenariot visar att majoriteten av deltagarna ansåg att förövaren bör polisanmälas samt stängas av från nationen. En stor andel av respondenterna beskrev också att de anser att en utomstående part ska involveras. "*Nationen borde ta avstånd från personen och personen borde få lämna sitt uppdrag*", var ett av många exempel som menade att nationens ledning (Quratelet) står ansvariga för trakasserier som sker på Nationen.

I scenariots andra del efterfrågades respondenterna hur situationen borde hanteras när förövaren inte får några konsekvenser för sitt agerande. Majoriteten ansåg att den utsatta personen skulle anmäla ärendet till ansvariga sektioner eller utomstående organisationer. "*Att man borde kunna gå till en överordnad kontaktperson som ansvarar för sådana frågor i alla Lunds nationer, samt att man anonymt ska kunna anmäla detta till denna person*", var ett av många exempel. Flertalet menade också att situationen bör tas på allvar för att verksamheter i studiesociala sammanhang ska kunna existera, exempelvis: "*Om de inte har möjlighet att vidta åtgärder, som är en vanlig ursäkt, tycker jag inte att nationerna kan bedriva verksamheten på samma sätt*". En del av respondenterna påpekade också sin misstro på att åtgärder skulle

vidtas. “Det går såklart att anmäla också men tyvärr känns det som att man då gör en väldigt stor grej av det och att man själv missgynnas”, är ett svar som återspeglade inställningen hos flertalet respondenter.

Tabell 5

Deskriptiv statistik och X^2 Goodness of Fit-test (p -värde) för huruvida respondenterna har egna erfarenheter eller hört om liknande fall (fråga 19). Jämförelse av kön.

X^2 Goodness of Fit	N	Medel	SD	Medel: Män	Medel: Kvinnor	P-värde
Fråga 19: Liknande fall	128	2.12	1.11	2.06	1.85	<.001

Not. N = antal deltagare, Medel= Medelvärde, SD = Standardavvikelse, P-värde = Signifikans

Tabell 6

Deskriptiv statistik och X^2 Goodness of Fit-test (p -värde) för huruvida respondenterna har egna erfarenheter eller hört om liknande fall (fråga 19). Jämförelse av post.

X^2 Goodness of Fit	N	Medel	SD	Medel: Student	Medel: Werkare	Medel: Förman	Medel: Ordförande	P-värde
Fråga 19: Liknande fall	128	2.12	1.11	2.25	2.0	1.81	2.55	<.001

Not. N = antal deltagare, Medel= Medelvärde, SD = Standardavvikelse, P-värde = Signifikans

Fråga 19 relaterades till scenariot där respondenterna efterfrågades om de hade egna erfarenheter eller hört om liknande fall. Ett X^2 Goodness of Fit-test utfördes och var statistiskt signifikant på både kön (tabell 5) och post (tabell 6), där $p < .001$ för båda variablerna.

Medelvärdet på den vederbörande frågan var 2.12 med en standardavvikelse på 1.11.

Frågan kompletterades med en öppen textruta där 29 respondenter beskrev att de har egna erfarenheter av, eller tidigare hört om sexuella övergrepp från studenter i sin omgivning. Respondenter beskrev situationer där förövaren inte har fått några konsekvenser för sina handlingar, men också situationer där förövaren blivit anmäld och vidare avstängd från nationens verksamhet. I andra fall hade ärendet inte hanterats på grund av att den drabbade personen själv valt att inte vidta några åtgärder. Av etiska skäl har inga specifika fall eller citat presenterats i den givna frågan.

Diskussion

Det sociala sammanhanget

Crandall et al. (2020) använder Maslows behovshierarki som ett ramverk för att förstå depressiva symtom hos ungdomar. På liknande sätt kan teorin användas som ett ramverk i denna rapport för att förstå Lunds studenters behov av studiesociala aktiviteter. Genom att delta i dessa aktiviteter kan behovet av social interaktion, tillhörighet och självaktualisering tillfredsställas. De studiesociala aktiviteterna kan således ses som en nödvändig förutsättning för studenters välbefinnande. Lunds studentliv erbjuder en mångfald av engagemangsmöjligheter. De olika aktiviteterna är ofta tillgängliga och öppna för alla, men för att aktivt engagera sig krävs det att bli utvald eller välkomnad in i vissa sammanhang (Studentum, 2023).

Respondenterna uppmanades att reflektera över huruvida de upplever eventuella hinder i samband med deltagande i studiesociala sammanhang. Resultatet ger belägg för att det råder divergerande upplevelser bland respondenterna. Frånvaron av hinder kan förklaras av att respondenternas sociala behov redan har blivit tillfredsställda genom deltagande i studiesociala aktiviteter eller andra sociala kontexter. I motsats beskriver andra respondenter att studiesociala sammanhang präglas av social status och hierarkier. Dessutom framhålls vikten av att etablera rätt kontakter, vilket påverkar möjligheten att engagera sig och tillfredsställa de sociala behoven.

Divergensen kan härledas till förekomsten av inofficiella hierarkier, vilka utgör hinder för att bli vald eller accepterad inom vissa sammanhang. Dessa oskrivna hierarkier tycks vara allmänt bekanta bland deltagarna, trots att de saknar formell definition. I händelse av att sammanhanget etablerar en tydlig hierarki baserad på status, kan det vara utmanande för personer som inte tillhör gruppen att inkluderas. Enligt grundprinciperna inom Social Identity Theory är det en naturlig tendens för människor att sträva efter att tillhöra sociala grupper (Tajfel & Turner, 1979, refererad i Myers et al., 2020). När dessa grupper är präglade av sociala hierarkier, kan det skapa hinder för utomstående individer att inkluderas. De individer som blir accepterade och tillhör gruppen internaliserar och identifierar sig med de normer som har etablerats. Om gruppen är exkluderande kan det påverka ingruppens medlemmar att förstärka fördomar och uppfattningar om vilka individer de själva identifierar sig med. Slutligen kan beteendet leda till att personer i studiesociala sammanhang enbart bedöms utifrån faktorer som social status eller tillhörighet.

Resultatet tyder vidare på att kvinnor i högre grad än män upplever förekomsten av oskrivna hierarkier. En möjlig förklaring till detta är att det finns en kategorisering som äger rum

inom grupperna, vilket involverar könsbaserade normer och värderingar. Denna variation kan möjligen härledas till individuella egenskaper hos varje individ, snarare än deras sociala attribut, specifikt när det gäller reflektion över hierarkier och dess innebörd.

Trots att majoriteten av deltagarna konstaterade förekomsten av sociala hierarkier, observerades en betydande variation bland deltagarnas uppfattningar om förekomsten av problematiska sociala jargonger. En betydande andel deltagare uppgav att de upplevde en problematisk social jargong, medan en liknande andel angav att de inte hade denna upplevelse. Dessutom svarade majoriteten av deltagarna alternativet "Vet inte", vilket kan bero på en bristande reflektion över fenomenet eller en brist på tydlighet i frågeställningen. En ytterligare orsak kan vara att de språkbruk och jargonger som präglar studiesociala sammanhang. Dessa jargonger kan ha internaliserats av populationen som implicita sociala normer, vilket gör att de inte betraktar dem som problematiska.

Resultaten tyder på att *förmän*, i större utsträckning än *studenterna*, upplever gruppsyck. En möjlig förklaring till detta är att *förmännen* har erfårit gruppsyck i större utsträckning, vilket har varit avgörande för framgången i deras nuvarande befattning. Deltagande i många studiesociala sammanhang kräver betydande närvaro genom engagemang i arbete och organisering av aktiviteter. Genom att tillbringa mycket tid i dessa sammanhang får individer förståelse för och egen erfarenhet av den sociala jargongen, där gruppsyck kan vara en väsentlig faktor.

Undersökningsresultatet på fråga 14, som hänvisar till deltagarnas upplevelse av potentiellt maktmissbruk, visar på att respondenterna delar samma uppfattning. Det framkommer att en betydande andel respondenter förklarar att bekantskap med rätt personer och att ha etablerade kontakter är en förutsättning för att aktivt delta i studiesociala sammanhang. Upplevelsen av maktmissbruk kan bero på att studenter med högre poster kan ha betydande makt över beslutsprocessen vid rekrytering av nya medlemmar. Posterna kan skapa befogenheter och inflytande att påverka vilka individer som väljs in i sammanhanget. Det är möjligt att studenter med högre positioner kan välja in personer baserat på personliga relationer, lojalitet eller andra kriterier.

Alkohol

Resultatet i innevarande studie visar att alkohol har en väsentlig roll inom de studiesociala sammanhangen i Lund. En övervägande majoritet av studenterna konsumerar

alkohol på grund av att det är roligt, gott och i syfte att de vill bli berusade. Andersson et al. (2009) belyser att alkoholen kan bidra till ett bättre självförtroende, vilket kan relateras till studiens resultat där 55 respektive 18 deltagare valt att ange alternativen att de dricker för att bli mer bekväma samt gör saker de annars inte vågar.

Majoriteten av respondenterna menar att de upplever en förväntan av att dricka alkohol. Dessutom betonar resultatet att förväntan av alkoholdrickande skiljer sig åt mellan kvinnor och män, där kvinnor i större utsträckning upplever denna förväntan. Vidare avstår kvinnor oftare från studiesociala sammanhang om de inte vill konsumera alkohol. Detta tyder på att kvinnor har en större benägenhet att anpassa sig till de sociala normer som råder inom gruppen. Således kan en eventuell slutsats vara att kvinnor som inte vill konsumera alkohol upplever att det är enklare att avstå tillställningar som involverar alkohol, än att utstå eventuella påtryckningar. Enbart en liten andel, närmare bestämt fyra respondenter, avstår helt från att konsumera alkohol, vilket tyder på alkoholens naturliga närvaro i de studiesociala sammanhangen.

Social Identity Theory menar att den sociala gruppen kan vara en viktig faktor i en persons beteende och beslut. De mest attraktiva studiesociala sammanhangen genomsyras av alkoholkulturen och det finns en avsaknad av sammanhang som inte inkluderar alkohol. Rädslan för utanförskap kan därför i vissa fall leda till att de som vill tillhöra gruppen konsumerar alkohol, även om de egentligen kanske inte känner ett behov av det. En möjlig slutsats är att alkoholkonsumtion blivit en del av ingruppens sociala normer och därför känner medlemmarna i gruppen ett behov av att dricka alkohol. Därmed kan det vara svårare att inkluderas i den sociala gruppen om studenten har en livsstil där alkohol inte är inkluderat. Detta belyses även av en deltagare, som beskrev att det krävs att vara extrovert som nykter om individen väljer att avstå från alkoholdrickande.

Liksom rapporter från Agardh et al. (2020) och O'Connor et al. (2018) återspeglar även denna studie att majoriteten av deltagarna har ursäktat sitt eget eller någon annans omdöme på grund av alkohol. Vidare visar det aktuella resultatet att män ursäktat sitt eget eller någon annans beteende i större utsträckning än vad kvinnor har. Denna observation ger ytterligare stöd för att alkohol kan fungera som en katalysator för problematiska beteenden och dessutom uppfattas som en ursäktande faktor. Genom att rättfärdiga eller ursäkta sitt beteende under påverkan av alkohol, kan individer rationalisera och mildra konsekvenserna av sina handlingar. Detta mönster tyder på att alkohol kan spela en betydande roll i att skapa en förändrad attityd och en ökad acceptans för

beteenden som normalt betraktas som olämpliga eller oacceptabla. Det är värt att notera att denna tendens till att ursäkta beteenden inte är lika framträdande bland kvinnor, vilket kan indikera att sociala normer och förväntningar kan skilja sig mellan könen i samband med alkoholkonsumtion och dess påverkan på beteende. Däremot är det i studien inte kartlagt exakt hur deltagarna ursäktat sitt eget eller någon annans beteende.

Sexuella Övergrepp

Enligt Tellus-rapporten framkommer det att majoriteten av de studenter som har fallit offer för sexuella övergrepp har blivit utsatta i sammanhang som relaterar till studiesociala aktiviteter. En central faktor som framträder i samband med dessa övergrepp är förekomsten av alkoholkonsumtion (Agardh et al., 2020). I likhet visar innevarande rapport att alkohol är en närvarande faktor vid sexuella övergrepp. Agardh et al. (2020) observerade vidare att berusning betraktas som en förmildrande omständighet, eftersom förövaren kan hänvisa till alkoholens påverkan för att rättfärdiga problematiskt beteende. Detta fenomen möjliggör även att andra kan förlåta och visa förståelse för förövarens handlingar (Agardh et al., 2020). Vidare kan detta samband kopplas till de resultat som framkom i den aktuella studien, som indikerar att majoriteten av deltagarna har rättfärdigat sina egna eller andras handlingar baserat på berusning. Det är viktigt att notera att varken alkohol eller studentikosa sammanhang i sig är orsaken till övergreppen, utan snarare faktorer som kan förstärka och underlätta uppkomsten av sådana handlingar.

Det kvalitativa resultatet tyder på att studenterna upplever att hanteringen av sexuella övergrepp kan vara bristande, vilket påverkar anmälningsbenägenheten. Flertalet respondenter uttrycker att de inte skulle anmäla det beskrivna scenariot trots att ett övergrepp har begåtts. Orsaken till detta beskrivs som bristande ork eller rädsla för konsekvenserna av att anmäla. Respondenterna i innevarande rapport beskriver känslor av hjälplöshet och rädsla för att handlingen inte kommer att hanteras, något som också belyses i rapporten av Pinchevsky et al. (2020). Artikeln diskuterar också universitetets roll i att förebygga och hantera sexuella övergrepp (Pinchevsky et al., 2020). Likt rapporten visar resultatet från den innevarande undersökningen att respondenterna anser att det bör utvecklas fler resurser för hantering av trakasserier. Till skillnad från Pinchevsky et al. (2020), fokuserar den aktuella undersökningen på de studiesociala sammanhangens ansvar och inte på universitetets roll i hantering av sexuella övergrepp.

Flertalet respondenter presenterar historier som speglar scenariot i enkäten. Det är däremot viktigt att notera att många har hört om liknande fall, men valt att inte ge ytterligare specifik information om situationen. Därtill visar svaren att flertalet respondenter inte vet hur man bör gå tillväga då ett övergrepp skett. Resultatet avslöjar att en betydande andel av respondenterna efterfrågar en extern myndighet som skulle ha ansvar i liknande situationer, men som för närvarande inte finns tillgänglig eller är bekant för studenter i Lund.

Enligt Social Identity Theory formas en persons självbild av de sociala grupper vi tillhör och identifierar oss med (Tajfel & Turner, 1979, refererad i Myers et al., 2020). I enighet med teorin kan det leda till att gruppens normer och värderingar överordnar individens moraliska kompass. Personer som identifierar sig starkt med sitt studiesociala sammanhang kan uppleva tveksamheter inför att rapportera ett sexuellt övergrepp som sker inom gruppen. Tveksamheten kan bero på rädslan att bli stigmatiserad inom sin sociala grupp.

Ytterligare en intressant observation som framkom i responsen på scenariot är respondenternas språkval. Trots att karaktärerna inte explicit var kopplade till något kön, benämnde flertalet respondenter förövaren som "han" och offret i scenariot som "hon". Observationen indikerar att respondenterna omedvetet tillämpar könsstereotyper och att fördomarna reflekteras i språkvalet.

Metoddiskussion och begränsningar

Valet av internetundersökning var fördelaktigt då deltagarna smidigt kunde svara vid ett tillfälle som passade, utan att behöva lämna hemmet, kontoret, studentrummet eller annan plats. Det genomfördes en noggrann avvägning av alternativ innan beslutet togs att använda en internetbaserad enkätundersökning för att samla in data. Metoden valdes med avsikt att skapa en miljö där deltagarna kunde uppleva en lägre grad av övervakning och mindre påverkan från sociala påtryckningar.

Emellertid är det viktigt att notera att internetundersökningar också medför vissa begränsningar, varav en är den bristande kontrollen över forskningsmiljön (Shaughnessy, 2011). Genom att använda en internetbaserad enkät förlorar forskaren den direkta kontrollen över deltagarnas omgivning och eventuella störande faktorer som kan påverka deras svar. Externa distraktioner kan ha påverkat deltagarnas koncentration och svarsprecision. Dessutom bör det noteras att möjligheten att direkt konsultera en forskare på plats för att få förtydliganden kring eventuella frågor inte var möjligt i den internetbaserade enkätundersökningen.

Det går inte att garantera att samtliga deltagare fullföljde hela studien eftersom det fanns möjlighet att avstå vissa frågor som inte var obligatoriska. Inom ramen för Qualtrics frågeformulär påbörjade 168 personer studien, men av dessa uppstod ett bortfall på 35 personer, vilket indikerar en bortfallsfrekvens på 20% av den totala gruppen. Bortfallet kan skapa en snedvriden bild av resultatet, beroende på om det föreligger systematiska skäl till att vissa deltagare inte fullföljde studien, vilket kan påverka resultatens validitet och generaliserbarhet.

Urvalet har baserats på tillgänglighet och villighet att delta i studien. Ett problem med bekvämlighetsurval är att det kan leda till ett skevt urval, där urvalsgruppen inte är representativ för populationen som helhet. Detta kan påverka den externa validiteten och generaliserbarheten av resultatet (Shaughnessy et al., 2011). Dock ansågs detta vara ett lämpligt tillvägagångssätt i studien då målgruppen var relativt snäv och det var svårt att nå ut till populationen på annat sätt, vilket förstärker den externa validiteten. Medvetenheten om denna potentiella bias är viktig vid tolkningen av resultaten.

Det går inte att utesluta att respondenter har missförstått instruktionerna och därför tolkat vissa frågor felaktigt. Fråga 14, som hänvisade till om respondenterna tycker att det finns en problematisk social jargong i studiesociala sammanhang, var en fråga som kan ha misstolkats av respondenter. Det konstaterades att majoriteten svarade alternativet "vet inte". Bristande tydlighet och förståelse av frågans intention kan vara anledningen till resultatet. Som ett resultat fångar frågan inte det efterfrågade konstruktet om sociala normer och grupptillhörighet, vilket ifrågasätter den interna validiteten. Det innebär att de insamlade svaren kanske inte korrekt representerar respondenternas verkliga åsikter och att slutsatserna baserade på dessa svar kan vara osäkra eller missvisande.

Vidare har tidsbegränsningar varit en betydande faktor för utformningen av studien. Rapporten hade kunnat förbättras genom att inkludera kvalitativa intervjuer eller fokusgrupper. Dessa metoder kan möjliggöra ingående diskussioner för att få en djupare förståelse av ämnet.

I analyser av enkätens signifikanta resultat går det att urskilja skillnader och samband mellan variabler, men den kvantitativa metoden gör det svårt att förklara orsaker och motivera varför respondenterna valt att svara som de gjort. I vissa fall har det exempelvis observerats differenser i attityder mellan könen, men att vidare diskussion hade kunnat förklara dessa skillnader.

En annan viktig aspekt att överväga i samband med enkätundersökningar är förekomsten av social önskvärdhet. Social önskvärdhet avser tendensen hos deltagarna att svara på ett sätt som de tror är mer acceptabelt eller önskvärt enligt sociala normer, snarare än att ge ärliga eller korrekta svar (Shaughnessy et al., 2011). Denna faktor kan vara speciellt relevant vid känsliga ämnen, såsom sexuella övergrepp, vilket behandlas i den aktuella studien. Trots att studien är online-baserad och att respondenternas svar är anonyma kan social önskvärdhet fortfarande påverka deltagarnas svar. Det är exempelvis möjligt att vissa deltagare är ovilliga att dela med sig av sina erfarenheter av sexuella övergrepp.

Slutsats

Slutsatsen av denna studie är att studiesociala sammanhang inte enbart präglas av positiva aspekter, utan kan även innefatta negativa faktorer. Inom dessa sammanhang observerades faktorer såsom förväntningar på alkoholkonsumtion, gruppträck och oskrivna hierarkier. Dessa faktorer kan skapa en kultur där vissa beteenden framhävs och uppmuntras, samtidigt som andra stigmatiseras eller förbises. Individer kan känna sig pressade att anpassa sig till dessa rådande sociala normer för att inkluderas i gruppmedlemskapet och undvika social uteslutning. En betydande observation är att alkoholkonsumtion spelar en central roll inom studiesociala sammanhang. Vidare visade studien att det skapas normer inom det studiesociala sammanhanget där beteenden accepteras eller normaliseras. För att främja en mer hälsosam och inkluderande studiesocial miljö är det viktigt att fortsätta utforska och förstå faktorer som bidrar till och upprätthåller dessa normer. Vidare forskning bör utreda konsekvenserna av en accepterad alkoholkultur och dess påverkan på beteenden och normer inom studiesociala sammanhang. Det är också viktigt att undersöka de erfarenheter av exkludering och social anpassning som individer kan uppleva om de inte deltar i vissa aktiviteter eller beteenden. Framtida studier bör också inrikta sig på att utveckla strategier och interventioner som kan främja en mer inkluderande och hälsosam studiesocial miljö. Genom att öka medvetenheten om dessa problematiska dynamiker och genomföra åtgärder för att förändra normer och beteenden kan man bidra till en positiv förändring och skapa en studiesocial miljö där alla studenter känner sig välkomna och respekterade.

Referenser

Agardh, A., Andersson, U., Björklund, H., Elén, E., Emmelin, M., Lindell, L., Palmieri, J., Priebe, G., & Östergren, P.-O. (2020). *Tellus - sexuella trakasserier, trakasserier och kränkande*

särbehandling vid Lunds universitet: Resultat baserade på enkät-, intervju- och fokusgruppsdata från anställda, doktorander och studenter. Lund University.

<https://www.medarbetarwebben.lu.se/sites/medarbetarwebben.lu.se/files/2020-11/Tellus%20-%20sexuella%20trakasserier%2C%20trakasserier%20och%20kr%C3%A4nkande%20s%C3%A4rbehandling.pdf>

Andersson, A., Wiréhn, A-B., Ölvander, C., Stark Ekman, D., & Bendtsen, P. (2009). Alcohol use among university students in Sweden measured by an electronic screening instrument. *BMC PUBLIC HEALTH*, 9(229). <https://doi.org/10.1186/1471-2458-9-229>

Bornewasser, M., & Bober, J. (1987). Individual, social group and intergroup behaviour. Some conceptual remarks on the social identity theory. *European Journal of Social Psychology*, 17(3), 267-276. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420170303>

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3. uppl.). Liber.

Crandall, A., Powell, E. A., Bradford, G. C., Magnusson, B. M., Hanson, C. L., Barnes, M. D., Novilla, M. L. B., & Bean, R. A. (2020). Maslow's hierarchy of needs as a framework for understanding adolescent depressive symptoms over time. *Journal of Child and Family Studies*, 29(2), 273-281. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s10826-019-01577-4>

Holt, N., Bremner, A., Sutherland, E., Vliek, M., Passer, M., & Smith, R. (2015). *Psychology: The Science of Mind and Behaviour* (3. uppl.). McGraw-Hill Education.

Lunds universitet. (2023, 2 mars). *Universitetet i korthet*. Hämtad 10 maj, 2023, från <https://www.lunduniversity.lu.se/student-life/lund-student-city>

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>

Meander, A., & Mannelqvist, A. (2021). *ETT FÖRÄNDRAT STUDENTLIV: En studie av studenters upplevelser av det sociala studentlivet och subjektivt välbefinnande före och under coronapandemin*. [Examensarbete, Umeå universitet]. DiVA.

<https://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1601902/FULLTEXT01.pdf>

Myers, D., Abell, J., & Sani, F. (2020). *Social Psychology*. (3. uppl.). McGraw-Hill Education.

O'Connor, J., Cusano, J., McMahon, S., & Draper, J. (2018). Students' Articulation of Subtle Rape Myths Surrounding Campus Sexual Assault. *Journal of College Student Development*, 59(4), 439-455. <https://doi.org/10.1353/csd.2018.0041>

Palmehag, A. (2007, Mars 22). Bakom stängda dörrar. *Lundagård*.

<https://www.lundagard.se/2007/03/22/bakom-stangda-dorrrar/>

Pinchevsky, G. M., Magnuson, A. B., Augustyn, M. B., & Rennison, C. M. (2020). Sexual victimization and sexual harassment among college students: A comparative analysis. *Journal of family violence*, 35(6), 603-618. <http://dx.doi.org/10.1007/s10896-019-00082-y>

Roslund, A., Mårtensson, A., Arndtzén, E., & Löthman, L. (2022, Maj 31). Makt, tystnad och gråzoner. *Lundagård*. <https://www.lundagard.se/2022/05/31/makt-tystnad-och-grazoner/>

Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., & Zechmeister, J. S. (2011). *Research methods in psychology* (9. uppl.). McGraw-Hill.

Studentum. (Mars 2023). *Sveriges bästa studentstad 2022: Om undersökningen*. Hämtad den 26 april, 2023, från

<https://www.studentum.se/bli-student/sveriges-basta-studentstad/2022/om-undersokningen-21529#boende>

Bilaga

Fullständig enkät

Sektion 1: Beskrivning

Vad roligt att du vill delta i vår studie!

Vi är tre studenter vid Lunds universitet som skriver vår kandidatuppsats på det Beteendevetenskapliga programmet. Du kommer att få besvara totalt 24 frågor om dina upplevelser och attityder kring tystnadskultur, gruppsyck och sociala normer inom studiesociala aktiviteter i Lund.

Studiesociala aktiviteter definieras som aktiviteter som sker inom en studentmiljö och syftar till att skapa sociala relationer och sammanhang för studenter. Dessa aktiviteter inkluderar allt gällande fester, nöjen, restaurangverksamheter, sittningar, nollningar, sportengagemang organiserade av kårer, spex, nationer, sällskap med mera.

Din medverkan är frivillig och du har möjlighet att avsluta ditt deltagande när som helst. Dina svar är anonyma och kommer behandlas enligt GDPR. Alla analyser kommer ske på gruppnivå och ingen data kan återföras till en enskild person.

Sektion 2: Frekvens av och tillgång till studiesociala aktiviteter

Är du en student vid Lunds Universitet? Om nej, var vänlig och avsluta enkäten.

Ja

Nej

Är du eller har du varit delaktig i studiesociala aktiviteter?

Ja

Nej

Vet inte

Har du haft någon post i ett studiesocialt sammanhang, vilken/vilka?

Hur mycket tid lägger du ner på studiesociala aktiviteter?

- Inget alls
- En gång per år
- Några gånger per år
- En gång i månaden
- En gång i veckan
- Flera gånger i veckan

Sektion 3: Alkohol

Vilket eller vilka påstående(n) stämmer bäst överens med dina intentioner till att dricka alkohol i studiesociala sammanhang? (fleralternativsfråga)

- Det är gott
- Jag vill bli full
- Jag blir mer bekväm
- Det är roligt
- Gruppsyck (det finns en förväntan eftersom att alla andra gör det)
- Jag dricker inte alkohol
- Jag gör saker jag annars inte hade vågat göra
- Annat:

Har du upplevt att det finns en förväntan av alkoholdrickande i studiesociala sammanhang?

Inte alls

I viss mån

Varken eller

Ofta

Alltid

Har du någon gång avstått från att delta i studiesociala sammanhang på grund av att du inte vill dricka alkohol?

Ja

Nej

Vet inte

Har du någon gång ursäktat ditt eller någon annans omdöme på grund av alkoholfpåverkan?

Ja

Nej

Vet inte

Sektion 4: Det sociala sammanhanget

Har du varit obekväm i ett studiesocialt sammanhang?

Ja (Om ja, vill du beskriva på vilket sätt?)

Nej

Har du upplevt grupptryck inom studiesociala sammanhang?

Inte alls

I viss mån

Varken eller

Ofta

Alltid

Upplever du att det finns några hinder för personer att engagera sig i studiesociala sammanhang?

Upplever du att det finns "oskrivna" hierarkier inom studiesociala sammanhang som inte är bundet till poster?

Ja

Nej

Ingen åsikt

Har du upplevt att det finns tendens till att människor som engagerar sig i studiesociala sammanhang får makt som de ibland missbrukar?

Inte alls

I viss mån

Varken eller

Ofta

Alltid

Tycker du att det finns en problematisk social jargong i studiesociala sammanhang?

Ja (Om ja, vill du beskriva på vilket sätt?)

Nej

Vet inte

Sektion 5: Sexuella övergrepp

Om du var med om något av de följande alternativen inom ett studiesocialt sammanhang, vilka/vilket av dessa handlingar hade du då anmält?

Någon tar på ditt bröst eller din rumpa

Någon tar på ditt kön

Du får en sexualiserad kommentar

Du får en ofrivillig kyss

Ofrivilligt närmande i festsammanhang

Vilket påstående tror du bäst beskriver anledningen till att åtgärder inte vidtas i studiesociala sammanhang när ett övergrepp skett?

De har inget ansvar

De bryr sig inte

De vet inte hur de ska gå tillväga

De vill skydda sitt rykte

Medlemmarna vågar inte riskera sin sociala status i sammanhanget

Det finns en rådande tystnadskultur

Jag håller inte med om påståendet

Annat:

Upplever du att det är mer accepterat när en tjej tafsar än när en kille tafsar?

Inte alls

I viss mån

Ofta

Alltid

Det beskrivna Scenariot nedan baseras på en artikel i Lundagård (Arndtzén Esther, 2022, "Sviken av nationen").

Du går på en fest på en nation i Lund tillsammans med dina vänner. Under kvällen börjar en person som också är närvarande att närma sig dig och försöka flörta med dig. Du känner dig obekvämt men försöker avvisa hans närmanden på ett artigt sätt. Personen ger dock inte upp och fortsätter att försöka ta på dig och kyssa dig trots att du flera gånger säger nej. Personen som närmar sig dig har en hög position på nationen. Hen är populär och mycket omtyckt. När du berättar om vad som har hänt så blir andra närvarande tveksamma till att tro på dig. De har svårt att tänka sig att personen som har en sådan hög position skulle bete sig på det sättet.

Hur tycker du situationen bör hanteras?

Med bakgrund till det beskrivna scenariot väljer du att vända dig till nationens likabehandlingsansvarig för att få stöd och hjälp i att hantera situationen. Reaktionen du möter är inte vad du förväntar dig. Likabehandlingsansvarig tar inte din situation på allvar och har inte möjlighet att hantera ärendet. Likabehandlingsansvarig tar inte vidare ditt ärende och personen som utfört handlingen förblir verksam på nationen.

Hur tycker du att situationen bör hanteras?

Vad tycker du är en rimlig konsekvens för personen som utfört handlingen i scenariot?

Bli avstängd från nationen

Bli polisanmäld

Bli konfronterad

Inga konsekvenser behövs

Annat:

Har du egna erfarenheter eller hört om liknande fall?

Ja (Om ja, vill du berätta om situationen och eventuella åtgärder som vidtogs?)

Nej

Vet inte

Vill inte delge

Sektion 6: Demografiska frågor

Hur länge har du studerat i Lund?

Mindre än 1 år

1 år

2 år

3 år

Mer än 3 år

Könsidentitet

Man

Kvinna

Icke binär/tredje kön

Vill inte ange